

Vilhelmiina Lehto on sairaanhoitaja ja terveystieteiden maisteri. Hän on myös gerontologian tohtoriopiskelija Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa.

15.11.2017 VILHELMIINA LEHTO

Syötettävä¹ vuodepotilas² – miten vanhojen ihmisten hoivatilanteissa³ puhutaan toimintakyvystä⁴?

Puhetapa voi vaikuttaa siihen, miten muut ihmiset nähdään. Hoitajan ei pitäisi ajatella, että asukkaat ovat ”syötettäviä”.

Alustus! Kahden ihmisen syötettävä. Näillä sanoilla hoitajat saattavat puhua vanhoista ihmisistä hoivakodeissa.

Hoitajalle voi olla tärkeää, montako ”syötettävää” asukasta⁵ hän hoitaa, eli kuinka monta asukasta hän syöttää. Aina ei kuitenkaan mieti, miten tällaiset sanat voivat vaikuttaa.

Hoivakulttuuriin vaikuttaa se, miten puhutaan

Keskustelut ja tavat puhua vaikuttavat siihen, miten ajattelemme maailmasta. Muiden ihmisten puhuvat ja keskustelut vaikuttavat meihin.

Pelkkä puhetapa voi vaikuttaa siihen, miten muut ihmiset nähdään. Esimerkiksi jotkin sanat voivat aiheuttaa sen, että vanha ihminen vaikuttaa siltä, että hän ei pysty keskustelemaan.

1 syötettävä (syöttää). person that needs to be fed. person som behöver vara matad. Syöttää eli antaa ruokaa. Syötettävä tarvitsee apua syömisessä.

2 vuode + potilas. bedridden patient. sängliggande patient. Ihminen, joka on sängyssä ja jota hoidetaan. Vuode = sänky.

3 hoiva. care. omsorg. Hoito.

4 toiminta (toimia) + kyky. funktionsförmåga. Kyky tehdä asioita. Kyky = taito. Jos ihminen on toimintakykyinen, hän pystyy tekemään jotakin.

5 asukas. resident. invånare. Ihminen, joka asuu jossakin.

Toimintakyky on hyvä esimerkki

Se, miten jostain asiasta puhutaan, vaikuttaa siihen, mitä asia tarkoittaa.

“Toimintakyky” on hyvä esimerkki.

Hoitajat ja vanhat ihmiset saattavat arvostaa eri asioita toimintakyvyssä. Toimintakyky voi tarkoittaa hoitajille esimerkiksi sitä, että vanha ihminen osaa pukeutua ja liikkua itse. Vanhoille ihmisille toimintakyky tarkoittaa useampia asioita, esimerkiksi selviytymistä. (Lehto ym. 2017.) Sekä hoitajat että asukkaat pitävät tärkeänä sitä, että on aktiivinen ja pärjää itse.

Aiempi elämä vaikuttaa siihen, miten ihminen ajattelee toimintakyvystä. Jos joku on ollut kotiäiti, hän voi pitää esimerkiksi pölyjen pyyhkimistä tärkeänä. On tärkeää kuulla ihmisen omia ajatuksia siitä, mikä hänelle on tärkeää.

On tärkeää tutkia puhetta. Se auttaa ymmärtämään,

- 1) mitä erilaisilla sanoilla tarkoitetaan ja
- 2) miten erilaiset sanat vaikuttavat hoitoon.

Hoivapaikan ilmapiiri⁶ on tärkeä

Hoitajien pitäisi puhua useammin ”Tyynestä” ja ”Veikosta”. Kun käytetään asukkaan omaa nimeä, silloin tuntuu siltä, että hoivakodin asukkaat tunnetaan. Jokainen uusi sijainen ei voi heti muistaa nimiä. Tärkeää on ilmapiiri, jonka työntekijät luovat.

Jotta hoiva on hyvää, täytyy kiinnittää huomiota erityisesti näihin asioihin:

- Täytyy ymmärtää, että vanhoilla ihmisillä on omia tavoitteita ja toiveita.
- Hoivan täytyy olla sellaista kuin asukkaat tarvitsevat. Ei sellaista kuin on tapana tehdä.
- Johtajien täytyy olla mukana muutoksessa. Heidän täytyy näyttää positiivista esimerkkiä.

Muokattu Alusta!-lehden alkuperäisestä tekstistä:

<https://www.tuni.fi/alustalehti/2017/11/15/syotettava-vuodepotilas-miten-vanhojen-ihmisten-hoivatilanteissa-puhutaan-toimintakyvysta/>. Tekstin lähteet ovat verkkosivulla.